

Οδηγοί Σπουδών, Ερευνητικά Σεμινάρια, Εκπαιδευτικά Προγράμματα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Μουσικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών
«[Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση](#)» - Οδηγός Σπουδών
[ημερομηνία: 2012, [διαδικτυακή πηγή](#), ημερομηνία διαδικτυακής ανάκτησης: 2018.09.18, αναφορά στο Καρπάθικο Γλέντι σελ. 12, ακαδημαϊκός υπεύθυνος: Παύλος Κάβουρας]
2. 2^{ος} Κύκλος Μεταπτυχιακών Σεμιναριακών Πανεπιστημιακών Μαθημάτων
Λαογραφίας – Δημοσιογραφικό Άρθρο: «[Έρχεται η Εβδομάδα της Καρπάθου](#)».
[ημερομηνία: 2015, συντάκτης: Μανώλης Δημελλάς, [διαδικτυακή πηγή](#), ημερομηνία ανάκτησης: 2018.10.10]
3. [Εκπαιδευτική Αξιοποίηση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση – Έκθεση Έργου](#)
[ημερομηνία: 2017, συντάκτης: Ευμορφία Ι. Διακογεωργίου]
4. [4^{ος} Κύκλος Μεταπτυχιακού Σεμιναρίου Καρπαθιακής Λαογραφίας - Χρονικό](#)
[ημερομηνία: 2018.03.26, συντάκτες: Βασιλική Χρυσανθοπούλου & Παρασκευή Γ. Κανελλάτου]

**01. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Μουσικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών
«Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση»
Οδηγός Σπουδών
[ημερομηνία ανάκτησης: 2018.09.18]**

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΚΑΡΠΑΘΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ σελ. 12

ακαδημαϊκός υπεύθυνος: Παύλος Κάβουρας

[link πηγής](#)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

© copyright 2012

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματιών δεξιοτήτων οδήγησε το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Η ανάπτυξη των προγραμμάτων στηρίχθηκε κυρίως:

- ▶ στην **εμπειρία του Ε.Κ.Π.Α.** από πιλοτικά προγράμματα, τα οποία αποτέλεσαν το εφαλτήριο για τη δημιουργία των Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης,
- ▶ στη **γνώση των καθηγητών του**, αλλιά και καθηγητών άλλων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων,
- ▶ στην **πρακτική εμπειρία** ειδικευμένων επιστημόνων διεθνούς κύρους,
- ▶ στην **άρτια και σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή** του Ιδρύματος.

Ο σχεδιασμός των προγραμμάτων έγινε με γνώμονα τη δυνατότητα αναγνώρισης και μεταφοράς πιστωτικών μονάδων, με βάση το Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων ECVET.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΕΙΣ: ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ Ε.ΚΕ.ΠΙΣ. – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ DQS DIN EN ISO 9001:2008

▶ Πιστοποίηση Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.

Το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. είναι πιστοποιημένο (Κ.Π. 12151701) από τον επίσημο εθνικό φορέα για την ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση του Εθνικού Συστήματος Πιστοποίησης της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Ελλάδα (**Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.**), από τον Οκτώβριο του 2001. Σε συνέχεια της πρώτης απόφασης πιστοποίησης, και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες σχετικά με την εφαρμογή του Συστήματος Παρακολούθησης και Αξιολόγησης, το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. λαμβάνει σε ετήσια βάση, Βεβαίωση Ανανέωσης Πιστοποίησης.

Από το 2011, ο ΕΟΠΠΕΠ αποτελεί το διάδοχο φορέα της συγχώνευσης του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων (Ε.Ο.Π.Π.), του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης Δομών Διά Βίου Μάθησης (Ε.Κ.Ε.Π.Ι.Σ.) και του Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Κ.Ε.Π.). Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. είναι από τους πρώτους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ΝΠΙΔ) που έχει λάβει Διάκριση Αριστείας, σύμφωνα με το διεθνώς αναγνωρισμένο μοντέλο Αριστείας EFQM (The European Foundation of Quality Management).

Ο ΕΟΠΠΕΠ έχει χορηγήσει στο Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης του ΕΚΠΑ άδεια Κέντρου Δια Βίου Μάθησης2 (ΚΔΒΜ2) με Ειδικό Κωδικό Αριθμό: 12151701.

Τόσο η Πιστοποίηση Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας όσο και η Πιστοποίηση από τον ΕΟΠΠΕΠ τεκμηριώνουν με αντικειμενικό τρόπο την ικανότητα του Οργανισμού να παρέχει εκπαιδευτικά προγράμματα με συνέπεια, διασφαλίζοντας συγχρόνως, τη διαρκή βελτίωσή του και την ικανοποίηση των απαιτήσεων των καταρτιζομένων.

Η υιοθέτηση και εφαρμογή των αρχών του πλαισίου (EQAVET) συμβάλλει στην οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των διαφόρων συστημάτων, ώστε να είναι ευκολότερο για μια χώρα να δέχεται και να αναγνωρίζει τις δεξιότητες και τις ικανότητες που αποκτήθηκαν από τους εκπαιδευόμενους σε άλλες χώρες και μαθησιακά περιβάλλοντα.

► **Πιστοποίηση DQS DIN EN ISO 9001:2008**

Το Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (e-learning) του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α., από τον Ιούλιο του 2008, και μετά από σχετική αξιολόγησή του από τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛ.Ο.Τ.), διαθέτει Πιστοποίηση Διαχείρισης Συστήματος Ποιότητας, σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2008. Από τον Απρίλιο του 2012 διαθέτει Πιστοποίηση Διαχείρισης Συστήματος Ποιότητας από το **Φορέα Πιστοποίησης DQS σύμφωνα με το πρότυπο DIN EN ISO 9001:2008.**

Η συγκεκριμένη πιστοποίηση τεκμηριώνει με αντικειμενικό τρόπο την ικανότητα του Οργανισμού να παρέχει προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με συνέπεια, διασφαλίζοντας συγχρόνως, την ικανοποίηση των απαιτήσεων του καταρτιζόμενου. Παράλληλα, η εφαρμογή του συστήματος, μεριμνά για την τήρηση επιμέρους διεργασιών που εξασφαλίζουν τη διαρκή βελτίωσή του, καθώς και τη συμμόρφωσή του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του τελικού αποδέκτη των παρεχομένων υπηρεσιών εκπαίδευσης.

3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ECVET

Το ECVET (European Credit System for Vocational Education and Training) είναι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Εισήχθηκε το 2009 με την Ευρωπαϊκή οδηγία 2009/C 155/2. Το ECVET αποτελεί ένα τεχνικό πλαίσιο για τη μεταφορά, την αναγνώριση και τη συσσώρευση των μαθησιακών αποτελεσμάτων ενός προσώπου με σκοπό την απόκτηση επαγγελματικού προσόντος.

Η εφαρμογή του ECVET στο Κέντρο e-learning περιλαμβάνει:

- **Την περιγραφή των τίτλων σπουδών σε ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων με την απόδοση βαθμών ECVET.**

Δομικό συστατικό του ECVET είναι η περιγραφή των προγραμμάτων σε ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων, όπου κάθε ενότητα περιλαμβάνει συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα πρέπει να κατακτήσει ο εκπαιδευόμενος. Η κατάκτηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων κάθε ενότητας αξιολογείται μέσω κατάλληλων ασκήσεων αξιολόγησης.

- **Τη διαδικασία μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων.**

Σε κάθε ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων αποδίδονται βαθμοί ECVET, με βάση τον εκτιμώμενο

χρόνο ενασχόλησης του σπουδαστή με τα προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης. Η χρήση των πιστωτικών βαθμών ECVET επιτρέπει την αναγνώριση, μεταφορά και συσσώρευση πιστωτικών μονάδων μεταξύ προγραμμάτων από διαφορετικά εκπαιδευτικά κέντρα. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι σπουδαστές του Κέντρου, θα μπορούν να αναγνωρίσουν μαθήματα που έχουν ολοκληρώσει στα πλαίσια των προγραμμάτων επιμόρφωσης και εξειδίκευσης. Η αναγνώριση μαθημάτων προϋποθέτει τη σύναψη διμερών συμφωνιών μεταξύ του Κέντρου e-learning και εκπαιδευτικών φορέων του εξωτερικού. Οι συμφωνίες ECVET που αφορούν την αναγνώριση και μεταφορά μαθημάτων θα ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Κέντρου.

- **Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass.**

Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass είναι ένα έγγραφο που συνοδεύει το πιστοποιητικό επιμόρφωσης που απονέμεται με την ολοκλήρωση του προγράμματος και το οποίο περιγράφει αναλυτικά το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης (μαθήματα, διάρκεια, βαθμοί ECVET, προϋποθέσεις εισαγωγής, διαδικασία αξιολόγησης). Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass συμβάλλει στην αξία του χορηγούμενου πιστοποιητικού και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους απόφοιτους για την εύρεση εργασίας ή τη συνέχιση των σπουδών τους.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η σχέση μεταξύ μουσικής και πολιτισμού είναι ένα διαχρονικό ζήτημα με επίκαιρη σημασία. Συνδυάζει μία καλλιτεχνική έκφραση με την κοινωνική πραγματικότητα της. Οι επιστήμες της εθνομουσικολογίας και της πολιτισμικής ανθρωπολογίας εξετάζουν το φαινόμενο της μουσικής μέσα από τη συστηματική μελέτη διαφόρων κοινωνιών και διαφορετικών πολιτισμών.

Η συζήτηση για την παραδοσιακή μουσική και τον πολιτισμό οδηγεί συχνά σε αδιέξοδο, καθώς απουσιάζει η εθνομουσικολογική και ανθρωπολογική ενημέρωση και γνώση. Ειδικότερα, για την ελληνική παραδοσιακή μουσική και τον πολιτισμό έχουν γραφτεί και ειπωθεί πολλά. Καλλιτέχνες, κριτικοί, ερευνητές και εκπαιδευτικοί της μουσικής αντιμετωπίζουν το ζήτημα της παράδοσης επιφανειακά. Στην εποχή του διαπολιτισμικού διαλόγου, ένα επιστημονικό πρόγραμμα που στηρίζεται στις αρχές και τις μεθόδους της εθνομουσικολογίας και της πολιτισμικής ανθρωπολογίας αποτελεί απαραίτητο εφόδιο για όσους ενδιαφέρονται να κατανοήσουν το μουσικό φαινόμενο σε μία συγκεκριμένη κοινωνική και ευρεία πολιτισμική προοπτική.

Το Πρόγραμμα «Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση» απευθύνεται σε ερευνητές, εκπαιδευτικούς, καλλιτέχνες, καθώς και σε όσους ασχολούνται με θέματα τέχνης, πολιτισμού και εκπαίδευσης.

Οι διδακτικές ενότητες του Προγράμματος εμπλουτίζονται με οπτικοακουστικό υλικό και εθνογραφικά παραδείγματα, τα οποία στοχεύουν, εκτός από την εμπέδωση της ύλης του μαθήματος, στην εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με τη μεθοδολογία της εθνομουσικολογικής και ανθρωπολογικής έρευνας και γραφής.

Οι στόχοι του εκπαιδευτικού αντικειμένου είναι πολλαπλοί και εστιάζονται στα εξής σημεία:

- 1) στην ανάπτυξη κριτικών δεξιοτήτων και στη μεταφορά τεχνογνωσίας θεωρητικού και πρακτικού επιπέδου σε ζητήματα τέχνης, πολιτισμού και εκπαίδευσης,
- 2) στην ευαισθητοποίηση σε θέματα της ευρύτερης κοινωνίας που σχείζονται με τον πολιτισμό και τις

πολιτικές του πολιτισμού (π.χ. πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα, κοινωνικός διάλογος και επικοινωνία),

3) στην ανάδειξη του ρόλου της τεχνολογίας και των σύγχρονων οπτικοακουστικών μέσων στη διαμόρφωση της τοπικής και της παγκόσμιας κουλτούρας μέσα από την διερεύνηση του μουσικού φαινομένου,

4) στην προπαρασκευή στελεχών υψηλού επιπέδου για απασχόληση σε θέσεις συναφών με το αντικείμενο επιστημονικών, εκπαιδευτικών, ερευνητικών και καλλιτεχνικών φορέων,

5) στην καλλιέργεια γενικών και ειδικών γνώσεων περί τέχνης και πολιτισμού και στην εφαρμογή τους σε αντικείμενα εργασίας της ελεύθερης αγοράς και

6) στην μετεκπαίδευση προσωπικού από τον ευρύτερο χώρο των τεχνών, της εκπαίδευσης, του τουρισμού και του πολιτισμού.

Σημείωση

Για την παρακολούθηση του Προγράμματος «Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση» οι εκπαιδευόμενοι δεν είναι απαραίτητο να διαθέτουν εξειδικευμένες μουσικές γνώσεις.

5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Η έναρξη του Προγράμματος γίνεται με δημόσια αναγγελία (τόσο στον Τύπο, όσο και στο Διαδίκτυο), όπου καθορίζονται οι διαδικασίες που απαιτούνται για την ένταξη του ενδιαφερόμενου στο Πρόγραμμα.

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν:

- ▶ **απόφοιτοι ΑΕΙ και ΑΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής**
- ▶ **απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία**

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας <https://elearn.elke.uoa.gr>.

6. ΤΟ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Η επιτυχής ολοκλήρωση των **τεσσάρων (4) θεματικών ενοτήτων** που περιλαμβάνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης, οδηγεί στη χορήγηση **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης **«Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση»** συνοδευόμενου από το Συμπλήρωμα Πιστοποιητικού Europass.

7. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΒΑΘΜΟΙ ECVET ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια του Προγράμματος είναι **τέσσερις (4) μήνες**, ενώ ο απαιτούμενος “χρόνος ενασχόλησης” εκτιμάται στις **80** ώρες και αντιστοιχεί σε **6,67 βαθμούς ECVET**.

Η οργάνωση της δομής του εξ Αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης προγράμματος βασίζεται σε μαθήματα/θεματικές ενότητες. Κάθε μάθημα περιλαμβάνει συγκεκριμένες

διδασκτικές ενότητες και κάθε διδακτική ενότητα αποτελεί το μικρότερο εκπαιδευτικό αντικείμενο που αξιοποιείται αυτοτελώς ως προς τις αποκτηθείσες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες. Τέλος, κάθε θεματική ενότητα/μάθημα αποτελείται από διδακτικές ενότητες που όλες μαζί αποτελούν μια ολοκληρωμένη ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Η εκτίμηση του απαιτούμενου χρόνου σε ώρες αποσκοπεί στην διευκόλυνση των ενδιαφερομένων αναφορικά με τον υπολογισμό του χρόνου ενασχόλησής τους με το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης. Τα παραπάνω βασίζονται σε εκτιμώμενα στοιχεία, ενώ, όπως είναι ευνόητο, η τελική εκτίμηση του χρόνου ενασχόλησης του εκπαιδευμένου, υπόκειται σε υποκειμενικά στοιχεία, όπως για παράδειγμα το προηγούμενο γνωστικό του επίπεδο και η προσωπική ικανότητα αφομοίωσης γνώσεων.

Το συνολικό κόστος φοίτησης είναι **800 ευρώ**. Τα δίδακτρα καταβάλλονται σε τραπεζικό λογαριασμό και εκδίδεται απόδειξη είσπραξης στα στοιχεία του μετέχοντα.

8. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ **Πρόσβαση στο Διαδίκτυο**
- ▶ **Κατοχή προσωπικού e-mail**
- ▶ **Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών**

9. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Το περιεχόμενο της κάθε θεματικής ενότητας, ανάλογα με το εκπαιδευτικό αντικείμενο, μπορεί να περιλαμβάνει:

- ▶ **Θεωρία εμπλουτισμένη με εικόνες και links**
- ▶ **Παραδείγματα - Υποδειγματικές Ασκήσεις**
- ▶ **Μελέτες Περίπτωσης**
- ▶ **Σχήματα-Διαγράμματα-Πίνακες**
- ▶ **Πρόσθετη Βιβλιογραφία και Δικτυογραφία**
- ▶ **Βιντεοπαρουσιάσεις**
- ▶ **Μαγνητοσκοπημένες Διαλέξεις**
- ▶ **Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης**
- ▶ **Links σε Εξωτερικές Ιστοσελίδες**
- ▶ **Πρόσθετα Αρχεία pdf - excel - powerpoint**

Μέσω του συγκεκριμένου τρόπου παρουσίασης των θεματικών εννοιών επιτυγχάνεται η εμπέδωση της θεωρίας με έναν πιο εποικοδομητικό τρόπο απ' ότι σε ένα "παραδοσιακού" τύπου έντυπο.

Παράλληλα, η δομή των μαθημάτων είναι διαμορφωμένη, έτσι ώστε το εκπαιδευτικό υλικό να:

- ▶ **καθοδηγεί το σπουδαστή στη μελέτη του,**

- ▶ προάγει την αλληλεπίδραση του σπουδαστή με το μαθησιακό υλικό,
- ▶ επεξηγεί δύσκολα σημεία και έννοιες,
- ▶ αξιολογεί και ενημερώνει το σπουδαστή για την πρόοδο του,
- ▶ εξειδικεύει τις θεωρητικές γνώσεις με τη χρήση πρακτικών εφαρμογών.

10. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις, όπως:

- ▶ **Το Χρονοδιάγραμμα υποβολής των ασκήσεων** το οποίο περιλαμβάνει τις ημερομηνίες διάθεσης των ενοτήτων και τις προθεσμίες υποβολής των αντίστοιχων tests,
- ▶ **Ο Οδηγός Μελέτης** ανά Διδακτική Ενότητα που στοχεύει στην διευκόλυνση της οργάνωσης της μελέτης του εκπαιδευόμενου,
- ▶ **Η Τελική Εργασία** η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση του μαθήματος) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ. Τα τεστ περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης. Τέλος, το εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται και σε ηλεκτρονική μορφή (e-book), προκειμένου να διευκολυνθούν οι εκπαιδευόμενοι σε περιπτώσεις που προτιμούν την έντυπη έκδοσή του.

11. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (HELP DESK)

Μέσω του ενσωματωμένου στην εκπαιδευτική πλατφόρμα συστήματος επικοινωνίας, ο εκπαιδευόμενος έχει επίσης τη δυνατότητα να απευθυνθεί στην Διοικητική ή Τεχνική Υποστήριξη του προγράμματος, ανάλογα με τη φύση του ζητήματος που τον απασχολεί.

12. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η βαθμολογία προηγούμενων διδακτικών ενότητων ανακοινώνεται στον εκπαιδευόμενο πριν την προθεσμία υποβολής του τεστ της επόμενης ενότητας. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

13. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α., επικοινωνεί τηλεφωνικά με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά. Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Προαιρετικά οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να συμμετέχουν:

► **στη διαδικασία αξιολόγησης προτεινόμενων προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης**

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτεινόμενων προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης διεξάγεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικά διαμορφωμένου συνδέσμου, όπου ο μετέχων μπορεί να δει σύντομη περιγραφή των εν λόγω προγραμμάτων, καθώς και να υποβάλει ηλεκτρονικά τη φόρμα ταξινόμησής τους, με βάση το βαθμό προτίμησης που τους αποδίδει. Στοιχείει δε, στη μελέτη και τον σχεδιασμό ενεργειών, προς την κατεύθυνση της **κάλυψης πραγματικών εκπαιδευτικών αναγκών**, σύμφωνα με τη φιλοσοφία του Προγράμματος E-learning του ΕΚΠΑ.

► **στη διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης**

Η διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης διεξάγεται ηλεκτρονικά από τον εκπαιδευόμενο μέσω ειδικά διαμορφωμένου συνδέσμου μετά την περάτωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στόχος της εν λόγω διαδικασίας αξιολόγησης είναι αφενός η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που εμπλέκονται στη διενέργεια της μαθησιακής διαδικασίας και αφορούν την εκπαιδευτική, γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη, και αφετέρου στη μελέτη και το σχεδιασμό ενεργειών προς την κατεύθυνση της **διαρκούς αναβάθμισης** του Προγράμματος e-learning του ΕΚΠΑ, μέσω της ανάπτυξης νέων εκπαιδευτικών εργαλείων για την αποτελεσματικότερη αφομοίωση των προσφερόμενων γνώσεων, καθώς και στη διασφάλιση της πρακτικής εφαρμογής αυτών, σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.

► **στη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτών**

Μετά το τέλος κάθε μαθήματος, ο εκάστοτε εκπαιδευόμενος δύναται να εισέλθει σε συγκεκριμένο δικτυακό τόπο και να απαντάει ανώνυμα, σε ένα ειδικό ερωτηματολόγιο, βάσει του οποίου προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα, σχετικά με το επίπεδο και την ποιότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που παρέχει ο εκπαιδευτής του εκάστοτε μαθήματος.

14. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος. Συγγράφουν τα βασικά κείμενα και αναλαμβάνουν την επιστημονική ευθύνη για την μετατροπή του εκπαιδευτικού υλικού σε e-learning μορφή.

15. Ο ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Ο Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Προγράμματος είναι ο Καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών **Κάβουρας Παύλος**, ο οποίος έχει την ευθύνη για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της ακαδημαϊκής διαδικασίας για το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

16. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΎΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία: Ζητήματα Θεωρίας και Μεθοδολογίας

Διδακτική Ενότητα 1: Η επιστήμη της εθνομουσικολογίας

Η εθνομουσικολογία διευρύνει την αντίληψη για τη μουσική, καθώς εισάγει την κοινωνική και πολιτισμική προσέγγιση του μουσικού φαινομένου σε ιστορική και παγκόσμια προοπτική. Συναφείς προς την εθνομουσικολογική διάσταση της μελέτης της μουσικής είναι η μουσική ανθρωπολογική θεώρηση του ζητήματος. Οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν να συνδέουν τη μουσική ως ήχο με τη μουσική ως κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα.

Διδακτική Ενότητα 2: Η επιστήμη της πολιτισμικής ανθρωπολογίας

Αντικείμενο της πολιτισμικής ανθρωπολογίας είναι η μελέτη του πολιτισμού σε ιστορική και παγκόσμια προοπτική. Γίνεται διάκριση ανάμεσα στις έννοιες «πολιτισμός» (civilization) και «κουλτούρα» (culture) με σκοπό οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να διακρίνουν τα πολιτισμικά φαινόμενα, ανεξαρτήτως ιστορικής εποχής και γεωπολιτισμικής προέλευσης. Η εξοικείωση με την εννοιολογική διάκριση αυτή δίνει τη δυνατότητα για εμπειριστατωμένες και τεκμηριωμένες αναλύσεις που αφορούν σε ζητήματα διαπολιτισμικής έρευνας και διαλόγου.

Διδακτική Ενότητα 3: Τα δρώμενα από εθνογραφική σκοπιά

Η εθνογραφία είναι το βασικό μεθοδολογικό εργαλείο της πολιτισμικής ανθρωπολογίας και της εθνομουσικολογίας. Παραπέμπει τόσο στην εμπειρική (βιωματική) επιτόπια έρευνα (field-work) όσο και στη συστηματική προσπάθεια για έκφραση της ερευνητικής εμπειρίας μέσα από τη γραφή. Τα δρώμενα (rituals) είναι τελετουργικές πρακτικές που απαντούν σε κάθε κοινωνική

ομάδα και χαρακτηρίζουν τον πολιτισμό της. Η εθνογραφική έρευνα των δρώμενων επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο να κατανοήσει σε βάθος τις συμβολικές διαστάσεις των δραστηριοτήτων που αφορούν σε συγκεκριμένες κοινωνίες και πολιτισμικά μορφώματα.

Διδακτική Ενότητα 4: Το τραγούδι ως πολιτισμική πρακτική

Στο πλαίσιο της εθνομουσικολογικής και της ανθρωπολογικής θεώρησης της μουσικής το τραγούδι αντιμετωπίζεται τόσο ως όχημα όσο και ως αυτόνομη έκφραση πολιτισμού. Με τη θεώρηση αυτή επιδιώκεται η κατανόηση των ποικίλων σημασιών που μεταφέρει η επιτέλεση (performance) ενός τραγουδιού σε ακροατές που γνωρίζουν πρωτογενώς το πολιτισμικό υπόβαθρο της δημιουργίας και, κυρίως, της παράδοσης χρήσης του τραγουδιού αυτού. Ένα παραδοσιακό τραγούδι δεν περιορίζεται στους στίχους και τη μουσική του. Παραπέμπει συνειρμικά σε μία κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα στην οποία μετέχουν ο τραγουδιστής και το κοινό του.

Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική και Πολιτισμός: Δίκτυα, Πρακτικές και Συμβολισμοί

Διδακτική Ενότητα 1: Η έννοια του μουσικού δικτύου

Η σχέση της μουσικής με την κοινωνία και τον πολιτισμό επιτρέπει στους εθνομουσικολόγους και τους μουσικούς ανθρωπολόγους να ανιχνεύουν και να αναδεικνύουν τις κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις της μουσικής μέσα από δυναμικές διαδικασίες επικοινωνίας, ανθρώπων και πραγμάτων, αντιλήψεων και πρακτικών, παραδόσεων και καινοτομιών. Για παράδειγμα, αντί να μιλάμε για ένα μουσικό όργανο και την εξέλιξή του, ανιχνεύουμε και αναδεικνύουμε την ιστορία του οργάνου αυτού μέσα από τους κλάδους και τους κόμβους συγκεκριμένων κοινωνικών και πολιτισμικών δικτυώσεων.

Διδακτική Ενότητα 2: Το Αιγαίο ως ενιαία πολιτισμική περιοχή

Η κλασική ανθρωπολογική έννοια «πολιτισμική περιοχή» (culture area) ξεχωρίζει τις διαφορετικές κοινωνικές ομάδες σε πολιτισμικές ενότητες. Για παράδειγμα, η ανθρωπολογία της Μεσογείου αναφέρεται σε πολιτισμικά μορφώματα της περιοχής της Μεσογείου που βασίζονται στο ιδίωμα «τιμή και ντροπή» (honor and shame).

Στο πλαίσιο αυτό είναι δυνατόν το «Αιγαίο» να θεωρηθεί μία ιδιαίτερη πολιτισμική περιοχή και, ειδικότερα, από μουσική σκοπιά; Ποιες είναι οι επιπτώσεις μίας τέτοιας θεώρησης με όλες τις κριτικές επισημάνσεις της σύγχρονης πολιτισμικής ανθρωπολογίας και εθνομουσικολογίας για τη μελέτη της μουσικής, της κοινωνίας και του πολιτισμού της παράκτιας και νησιωτικής επικράτειας του Αιγαίου;

Διδακτική Ενότητα 3: Το παραδοσιακό «διαλογικό» και «μονολογικό» γλέντι

Στον ελληνικό χώρο ο όρος «γλέντι» αποτελεί κομβική επιτελεστική διαδικασία μέσα από την οποία το τραγούδι, η μουσική και ο χορός συνδέονται με την κοινωνία και τον πολιτισμό. Η εθνομουσικολογική και ανθρωπολογική ερμηνεία του «γλεντιού» δεν ταυτίζεται με τη σημασία που αποδίδεται στην κοινή χρήση του όρου. Η συστηματική μελέτη του γλεντιού είτε ως συνόλου είτε επιμέρους διαστάσεών του (π.χ. τα τραγούδια και οι χοροί του) βοηθά σημαντικά στην επαρκή κατανόηση της κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας μίας ομάδας ανθρώπων. Η διάκριση ανάμεσα σε «διαλογική» (dialogical) και «μονολογική» (monological) επιτέλεση αφορά σε μία

θεμελιώδη διαφορά ανάμεσα στα παραδοσιακά γλέντια, στα οποία η μουσική και τα δρώμενα είναι συλλογικά, και τα σύγχρονα, όπου κυριαρχεί η καλλιτεχνική εξειδίκευση και η μαζική ακρόαση. Η διάκριση αυτή τεκμηριώνεται εθνογραφικά με παραδείγματα γλεντιού από τη Λέσβο.

Διδακτική Ενότητα 4: Η βιογραφία ενός λαϊκού οργανοπαίκτη

Η βιογραφική προσέγγιση τόσο ως ερευνητική όσο και ως συγγραφική διαδικασία συμπληρώνει την εθνογραφική μεθοδολογία. Συγκεκριμένα, η βιογράφιση ενός λαϊκού μουσικού αποτελεί μία συστηματική διερεύνηση της πολιτισμικής πραγματικότητας της κοινωνίας του, επιτρέποντας τον συνδυασμό διαφόρων θεωρητικών και μεθοδολογικών παραδειγμάτων. Στο πλαίσιο της βιογράφησης αναδεικνύεται η σχέση του βιογραφούμενου με τη μουσική και το ευρύτερο πολιτισμικό περιβάλλον μέσα από ποικίλες συμβολικές και πρακτικές διαδικασίες.

Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική και Πολιτισμός: Το Παράδειγμα της Κάρπαθου

Διδακτική Ενότητα 1: Προφορική ποίηση και ιστορία στην Κάρπαθο

Η παραδοσιακή κοινωνία της Κάρπαθου προσφέρεται ως εθνογραφικό παράδειγμα για τη μελέτη της «προφορικότητας» (orality) σε σχέση με τη «μουσικότητα» (musicality). Η προφορική σύνδεση της ποίησης με την ιστορία εκφράζεται και νομιμοποιείται μέσα από τη μουσική του γλεντιού. Η εξέταση ενός ιστορικού συμβάντος στην Κάρπαθο φωτίζει διάφορες πτυχές του τοπικού μουσικού και ποιητικού λόγου σε σχέση με τις ιστορικές αφηγήσεις για το νησί.

Διδακτική Ενότητα 2: Η αυτοσχέδια μαντινάδα στην Κάρπαθο

Το μουσικοποιητικό ιδίωμα της μαντινάδας, χαρακτηριστικό της μουσικής στην περιοχή του Αιγαίου, αποτελεί κοινή συμβολική έκφραση που γεφυρώνει το «καθημερινό» με το «εξαιρετικό», το «οικείο» με το «υπερβατικό» και το «κυριολεκτικό» με το «μεταφορικό». Η μαντινάδα διακρίνεται για την αυτοσχεδιαστική δημιουργία και επιτέλεσή της και είναι βασικό στοιχείο του καρπάθικου γλεντιού γύρω από το οποίο περιστρέφονται όλα τα γλεντικά δρώμενα.

Διδακτική Ενότητα 3: Το καρπάθικο γλέντι ως τελετουργία και παράσταση

Η διάκριση των δρώμενων σε τελετουργικά και παραστασιακά υπαγορεύεται από τη διαπίστωση ότι διαφέρουν ριζικά ως προς τις αντιλήψεις και τις πρακτικές των συμμετεχόντων σε αυτά. Οι εκπαιδευόμενοι μελετούν τις λειτουργίες της εξειδίκευσης και της εξατομίκευσης στη μετάβαση από τις τελετουργικές στις παραστασιακές μορφές επιτέλεσης με χαρακτηριστικό παράδειγμα το σύγχρονο καρπάθικο γλέντι.

Διδακτική Ενότητα 4: Ο χορός στην Κάρπαθο

Ο χορός στην Κάρπαθο αποτελεί, μαζί με τη μουσική και το τραγούδι, δυναμική έκφραση του τοπικού παραδοσιακού γλεντιού. Οι εκπαιδευόμενοι γνωρίζουν πώς συνδυάζεται η κίνηση του σώματος με τη μουσική και την ποιητική επιτέλεση και μαθαίνουν πώς τα χορευτικά δρώμενα είναι δυνατόν να παραπέμπουν άμεσα σε ευρύτερα πολιτισμικά φαινόμενα.

Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση: Εθνομουσικολογικές και Ανθρωπολογικές Διαστάσεις

Διδακτική Ενότητα 1: Εθνομουσικολογία και εκπαίδευση

Πώς μεταφέρεται η εθνομουσικολογική γνώση στην εκπαιδευτική διαδικασία; Είναι δυνατόν η ερευνητική και η συγγραφική εμπειρία του εθνομουσικολόγου να φωτίσει και να πλαισιώσει με νέο τρόπο την παραδοσιακή διδασκαλία της μουσικής; Τα ερωτήματα αυτά αντιμετωπίζονται με βάση μία λογική που εστιάζεται κυρίως στην επιτέλεση της εμπειρίας και όχι, όπως συνήθως γίνεται, στη μετάδοση της πληροφορίας που αποκτήθηκε κατά την έρευνα και τη συγγραφή. Ο εθνομουσικολόγος συναντά τον εκπαιδευτικό, συμβάλλοντας στον επαναπροσδιορισμό του εκπαιδευτικού αντικειμένου, και εισάγει την αντίληψη της μουσικής ως βιώματος, έκφρασης και επικοινωνίας.

Διδακτική Ενότητα 2: Πολιτισμική ανθρωπολογία και εκπαίδευση

Η εθνομουσικολογική διεύρυνση της εκπαίδευσης συμπληρώνεται καθοριστικά με την εφαρμογή της ανθρωπολογικής θεωρίας και μεθοδολογίας. Η σχέση της μουσικής με τον πολιτισμό αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της εκπαιδευτικής μήνης. Εκπαιδευτικοί και σπουδαστές υιοθετούν τα εργαλεία της ανθρωπολογίας –από κοινού με αυτά της εθνομουσικολογίας– για να κατανοήσουν και να αναδείξουν την πολυπλοκότητα των μουσικών φαινομένων σε διαχρονική και διαπολιτισμική προοπτική.

Διδακτική Ενότητα 3: Από την εθνογραφία στην εκπαίδευση I

Ένας τρόπος μεταφοράς στην εκπαίδευση της μουσικής γνώσης που προέρχεται από διάφορες κοινωνίες είναι η διδασκαλία με βάση ποικίλα εθνογραφικά παραδείγματα από τον ελληνικό μουσικό πολιτισμό. Συγκεκριμένα, το γλέντι στη Λέσβο, η βιογραφία ενός λαϊκού οργανοπαίκτη από τον Έβρο, το Αιγαίο ως ενιαία πολιτισμική περιοχή και το ελληνικό τραγούδι ως πολιτισμική πρακτική εξετάζονται ως εκπαιδευτικές προτάσεις που στηρίζονται στη σύγχρονη εθνογραφική έρευνα του ελληνικού μουσικού πολιτισμού.

Διδακτική Ενότητα 4: Από την εθνογραφία στην εκπαίδευση II

Ιδιαίτερη σημασία για την εκπαιδευτική διαδικασία έχει η ολοκληρωμένη εθνογραφική γνώση ενός τοπικού μουσικού ιδιώματος από τον ελληνικό χώρο. Στο πλαίσιο αυτό αναπτύσσεται μία ειδική εφαρμογή η οποία στηρίζεται στο μουσικό παράδειγμα της Καρπάθου. Η συγκεκριμένη εφαρμογή στοχεύει στην ευρύτερη κατάρτιση των διδασκόντων και των διδασκομένων με γνώμονα την προσωπική και συνάμα επιστημονικά εμπεριστατωμένη επαφή με το θέμα διδασκαλίας: τη μουσική ως πολιτισμική αντίληψη και πρακτική.

17. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Κ.Π.Α.		
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ		
Η/Ο ΤΟΥ		
Παρακολούθησε επιτυχώς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο:		
«Ελληνικός Μουσικός Πολιτισμός και Εκπαίδευση»		
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 201... - 201...		
που διοργανώθηκε από το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τη χρήση Καινοτόμων Μολύβων Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης		
Αθήνα, ΗΗ ΜΗΝΑΣ ΕΤΟΣ		
Ο Αναπληρωτής Πρύτανη Ερευνητικής Πολιτικής και Ανάπτυξης	Ο Διευθυντής του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης	Ο Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Προγράμματος

**02. 2^{ος} Κύκλος Μεταπτυχιακών Σεμιναριακών Πανεπιστημιακών
Μαθημάτων Λαογραφίας
Δημοσιογραφικό Άρθρο: «Έρχεται η Εβδομάδα της Καρπάθου»
Μανώλης Δημελλάς
[ημερομηνία πρόσβασης: 2018.10.12]**

[link πηγής](#)

Έρχεται η εβδομάδα της Καρπάθου...Του Μανώλη Δημελλά

 verena.gr/content/ερχεται-η-εβδομάδα-της-καρπάθου-του-μανώλη-δημελλά

φωτογραφία: Καλλιόπη Μαλλόφτη

-Το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου ετοιμάζεται να κλέψει ακόμη μια φορά τις καρδιές και το μυαλό μας.

Οργανώνει το δεύτερο Κύκλο Μεταπτυχιακών Σεμιναριακών Πανεπιστημιακών Μαθημάτων Λαογραφίας στην Κάρπαθο από 19 έως 26 Απριλίου 2015. Όμως δεν είναι μονάχα τα μαθήματα, είναι οι πολλές και ιδιαίτερες εκπλήξεις, που υπόσχονται οι διοργανωτές του.

Όπως τονίζει χαρακτηριστικά ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου, Ηλίας βασιλαράς: "Η μαντινάδα, το γλέντι, είναι η ψυχή, η σημαία της Καρπάθου και ήρθε η ώρα να την αναδείξουμε με κάθε τρόπο".

Με τη συνεργασία του Ινστιτούτου και του Καρπαθιακού Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού και Παιδείας του Δήμου Καρπάθου, κατεβαίνουν στο νησί και θα διδάξουν σημαντικοί καθηγητές.

Πρώτη και ξεχωριστή παρουσία εκείνη της Πρόεδρου του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγήτριας Νεοελληνικής Φιλολογίας Έρης Σταυροπούλου, ο Ομότιμος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Birmingham Χρίστος Αλεξίου, ο Ομότιμος Καθηγητής Θεατρολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Βάλτερ Πούχνερ, ο Επίκουρος Καθηγητής Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου Γιώργος Κατσαδώρας, η Λέκτορας Κοινωνικής Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Βασιλική Χρυσανθοπούλου και η ψυχή του Ινστιτούτου, ο Διευθυντής του, ο Μενετιάτης Καθηγητής Λαογραφίας Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης.

Η θεματολογία "ανοίγει την όρεξη" στους τυχερούς που θα ταξιδέψουν, αλλά και στους Καρπάθιους που βρίσκονται στο νησί και περιλαμβάνει: Νεοελληνική Λογοτεχνία και Ηθογραφία. Το Δημοτικό τραγούδι και συναφή θέματα. Νεοελληνικό Λαϊκό Θέατρο. Αίσωπος και Μύθοι. Λαογραφία και Διαδίκτυο. Μετανάστευση, συγκρότηση και μεταβίβαση ταυτοτήτων στην Ελληνική Διασπορά της Αυστραλίας. Το καθιστό γλέντι και ο αυτοσχέδιος ποιητικός διάλογος: παράδοση και πολιτισμική άυλη κληρονομιά της Καρπάθου (με τη συνεργασία των Μηνά Αλ. Αλεξιάδη και Ηλία Εμμ. Βασιλαρά). Καρπαθιολογία: Λαογραφικά. Λαογραφία και συγγενείς επιστήμες.

Το σύνολο των μαθημάτων είναι μοναδικό, ωστόσο από τις έξι μέρες μαθημάτων ξεχωρίσαμε δυο από αυτές. Σε εκείνες οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν "ζωντανά και αληθινά" καρπαθιακά μαθήματα πολιτισμού.

Η ιδέα κατοχυρώνεται στον Πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Ηλία Βασιλαρά, έναν άοκνο και παθιασμένο εργάτη της λαογραφίας και της Καρπάθου.

Την Πέμπτη 23 Απριλίου, όλη η ομάδα, καθηγητές και μαθητές, θα βρεθούν στον Άγιο Γεώργιο στον πανέμορφο Λευκό του Μεσοχωρίου. Εκεί και μετά από την πρωινή λειτουργία θα ζήσουν ένα αυτοσχέδιο καρπάθικο καθιστό γλέντι. Τίποτε το προγραμματισμένο, το καθιστό γλέντι θα είναι από εκείνα που γίνονται στη Χάρη του Αγίου, όπως κάθε χρόνο.

Πολλά έχουν γραφτεί για την μοναδικότητα των καρπάθικων μαντινάδων, τόσο για την αμεσότητα όσο και την αυθεντικότητα τους. Όμως αν δεν τραγουδάς χάνεις την ανεπανάληπτη ψυχική σύνδεση της ομάδας, αφού δεν μπορείς να νιώσεις το μεγαλείο του εξαγνισμού, της επικοινωνίας και της αληθινής ανθρώπινης επαφής. Για μεγάλη τύχη του Ινστιτούτου λαϊκού πολιτισμού Καρπάθου, ο οραματιστής και διευθυντής του Μηνάς Αλεξιάδης, γνωρίζει καλά αυτό το συναίσθημα, αφού είναι και ο ίδιος γερός μαντιναδόρος!

Ακόμη και έξω από τον κύκλο των μαντινάδων, ο θεατής στην αρχή ίσως λίγο δύσπιστα βιώνει την έκσταση, τη μαγεία του γλεντιού σε όλο το μεγαλείο του.

Επόμενη ξεχωριστή στάση, που αποτελεί ακόμη μια ιδέα του Ηλία βασιλαρά και αποδέχθηκε σύσσωμο το Ινστιτούτο, η Παρασκευή 24 Απριλίου και το χωριό Όλυμπος, ο αγροτικός οικισμός της Αυλώνας και το επίνειο Διαφάνι.

Ο στόχος του ινστιτούτου είναι η "επιτόπια έρευνα" των συμμετεχόντων με τον αυθεντικό λαϊκό πολιτισμό της Καρπάθου και μέσα από παραδοσιακά επαγγέλματα.

Το χαλκιαδείο του Λεντάκη στην Όλυμπο, το υποδηματοποιείο του Γιάννη Πρεάρη, ο αγροτικός οικισμός στην Αυλώνα, και η υφαντουργία στο Διαφάνι.

Ο καρπάθιος, αλλά και ο έμπειρος περιηγητής του νησιού γνωρίζει καλά ότι αυτά αποτελούν μονάχα την αρχή. Η εξερεύνηση και οι αναπάντεχες ζωντανές λαογραφικές ανακαλύψεις, σχεδόν σε κάθε βήμα και σε κάθε γωνιά όλων των χωριών, είναι δεδομένες για τη Κάρπαθο.

Ο Η. βασιλαράς δεν κρύβει το συναίσθημα του, είναι ενθουσιασμένος και ανυπόμονος. Οι καθηγητές, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές όπως και όλοι οι συμμετέχοντες πρόκειται να ζήσουν μοναδικές στιγμές.

Έρχεται η εβδομάδα της Καρπάθου.

Ο δεύτερος κύκλος μαθημάτων του Ινστιτούτου έχει πολύ μεγάλη σημασία. Και είναι μονάχα η αρχή, αφού όπως περιγράφει ο Ηλίας Βασιλαράς, "σήμερα ήρθε η ώρα, είναι η κατάλληλη στιγμή για να βάλουμε την καρπάθικη μαντινάδα, το μοναδικό καθιστό γλέντι μας, στα μνημεία αύλου πολιτισμού της ΟΥΝΕΣΚΟ".

Ας κάνουμε μια μικρή παράκαμψη, γνωρίζεται ποιός είναι ο Ηλίας Βασιλαράς;

Το βιογραφικό του εμπνευσμένου Εσποίτη, είναι γραμμένο από τον ίδιον με μοναδικό τρόπο.

"Γεννήθηκα στην Κάρπαθο, πρίχου εξήντα χρόνια,

μεγάλωσα, παντρεύτηκα και του Θεού η πρόνοια.

Μού'δωσε τρεις αρσενικούς γυρεύοντας τη κόρη,
που γι' άλλους είναι εύκολο, για μένα όμως ζόρι.
Στης μάνας μου τα γόνατα, ήμαθα να χορεύγω,
μα κι' ένα χορευτή καλό, όποτε (δ)ω, ζηλεύγω.
Λέω την γνώμη μου παντού, με πάσα ειλικρινότητα,
και τη καλή προσπάθεια τ' οχτρού μου, επαινώ τη.
Ανηορεύγω θύμησες και τις ανεστορούμαι,
ξανοίω σαν μου δείχνουσι, σαν μου μιλούν αφκρούμαι.
Γράφω, συντάζω, τρα(γ)ου(δ)ώ, κεφίζω και χορεύγω,
θυμούμαι, ονειρεύγομαι κι' αλαργοταξι(δ)εύγω.
Δεν τους διδάσκω τους χορούς, σαν μου ζητούν, τους δείχνω,
αλλά στην Ιστορία τω, μεγάλο βάρος ρίχνω.
Ψάχνω τι λεπτομέρειες και του χορού το νάζι,
μα πρώτα το συναίσθημα κι η έκφραση με γνοιάζει.
Γι' αυτό τα σεμινάρια, μιας ώρας ή μιας μέρας,
γεννού νόθεσ κατάσταςες και του χορού το τέρας.
Σε βεβαιώσεις σαν μου πουν υπογραφή να βάλω,
νομίζω στα πιστεύω μου ότι πατούν το κάλο.
Γιατί κάποιοι τις έχουνσι μετά για ντοκουμέντα
και άλλοι, σ' όλους τους χορούς, πως είν' κρυφά ταλέντα.
Ούτε με τό'να συφωνώ, ούτε με τ' άλλο όμως,
γιατί να γίνεις χορευτής, είναι μακρύς ο δρόμος.
Δείγμα, λοιπόν, ανάμνησης είν' η υπογραφή μου
και πως στο σεμινάριο, τούτο, μαζί σας ήμου(ν).
Και είπαμε, πολλές φορές πως πρέπει να βρεθούμε,
αν θέλομε στου χορευτή το ύψος να σταθούμε."
Ηλίας Εμμ. Βασιλαράς. Κάρπαθος, Απρίλης του 2013

Κι αν με το βιογραφικό του αφήνει απορίες με ένα πασίγνωστο τραγούδι, γραμμένο πρώτα από ψυχή και έπειτα από τα δάχτυλα του, θα επιχειρήσουμε να φωτίσουμε τον άγνωστο-πασίγνωστο καρπάθιο.

Πρόκειται για την «Πετροπερδικά», που τραγούδησε ο Ψαραντώνης!

"Θ' ανεβώ στον ουρανό να ρωτήξω το Θεό

πού `σαι τση μηλίτσας μήλο α που θάμπωσες τον ήλιο

πού `σαι πετροπερδικά μου που πετάς στα όνειρά μου

Μαυρομάτα και ξανθή μου λεμονίτσα φουντωτή μου

χρόνους ψάχνω και ζαμάνια στ' ουρανού τα μεϊντάνια

χρόνους ψάχνω, δε σε βρίσκω χρυσασκάλιστό μου ρίσκο

Είπε μου ο Θεός στ' αυτί μου κι έκαψέ την, την ψυχή μου

πως στο θρόνο του σε θέλει να σε προσκυνούν αγγέλοι

πού `σαι πετροπερδικά μου που πετάς στα όνειρά μου".

Το τραγούδι έχει τίτλο «Θ' ανεβώ στον ουρανό», και το διασκεύασε με τη σύμφωνη γνώμη του Ψαραντώνη, το Αυστριακό ροκ συγκρότημα «The Ash».
(<https://www.youtube.com/watch?v=wELXJA4QJUE>).

Η Κάρπαθος κρατά τις δυνάμεις της, αντιτέκεται μέσα στη δίνη των δυσκολιών και της κρίσης.

Έχει για σύμμαχο την αγάπη των ανθρώπων της, και τον ολοζώντανο λαϊκό πολιτισμό της, που αλληλεπιδρά στην καθημερινότητα, και είναι το ξέφωτο μέσα στον σκοταδισμό επιβαλλομένων παγκόσμιων συνειδήσεων.

**03. Εκπαιδευτική Αξιοποίηση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση
Έκθεση Έργου
Ευμορφία Ι. Διακογεωργίου
[έτος εκπόνησης & σύνταξης: 2017]**

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ & ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

Σύμφωνα με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και το Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.), όπως δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα της κυβερνήσεως: Φ.Ε.Κ. τεύχος Β΄ αρ. φύλλου 303/13-03-2003, καθορίζονται:

α) το γενικό μέρος

β) γενικοί σκοποί και ειδικοί στόχοι των Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ. για όλα τα γνωστικά αντικείμενα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Μέσω της εκπαίδευσης επιδιώκεται «η ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή και η επιτυχής κοινωνική ένταξή του, αφενός μέσα από τη συγκρότηση και αποδοχή κοινών αξιών και αφετέρου με την ανάπτυξη νοητικών, συναισθηματικών και ψυχοκινητικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων» (Φ.Ε.Κ. τεύχος Β΄ αρ. φύλλου 303/13-03-2003, σ. 3734). Σκοπός του σχολείου είναι η «ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή» των μαθητών, η «ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης» και η «διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες» (Φ.Ε.Κ., ό. π., σ. 3736). Ο σκοπός αυτός εξειδικεύεται σε επιμέρους στόχους που αναφέρονται «στην εθνική ταυτότητα, τη θρησκευτική συνείδηση, την αγάπη για την ελευθερία και την καλλιέργεια της υπευθυνότητας και της δημιουργίας» (Φ.Ε.Κ., ό. π., σ. 3737).

Στο πλαίσιο διαμόρφωσης του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) εντάσσεται και η καινοτομία, της «Ευέλικτης Ζώνης». Η Ευέλικτη Ζώνη σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης έχει ιδιαίτερη παιδαγωγική αξία και η σημασία της εστιάζεται στο πρόγραμμα σπουδών, στη διδακτική μεθοδολογία και στην εισαγωγή καινοτομιών στο σχολείο. Μέσω της Ευέλικτης ζώνης προωθείται η διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου, εφαρμόζονται βιωματικές, μαθητοκεντρικές και δημιουργικές προσεγγίσεις και εντάσσονται στο σχολείο καινοτόμα προγράμματα, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών Θεμάτων. (Φ.Ε.Κ. τεύχος Β΄ αρ. φύλλου 1280/13-09-2005, σ. 17722).

Επικεντρώνω την ανάλυσή μου, στα προγράμματα Πολιτιστικών Θεμάτων, ως θεσμοθετημένων, οργανωμένων σχολικών δραστηριοτήτων από το Υπουργείο Παιδείας, αποκαλούμενα και καινοτόμες δράσεις.

Πολιτιστικό πρόγραμμα είναι κάθε δημιουργική διαδικασία που έχει ως αντικείμενό της, την καλλιέργεια της αισθητικής καθώς επίσης την ανάδειξη και προώθηση στοιχείων πολιτισμού, μέσω του χορού, του θεάτρου, της μουσικής και εν γένει των εικαστικών τεχνών (ζωγραφική, σχέδιο, γλυπτική, διακόσμηση, αρχιτεκτονική, κινηματογράφος, φωτογραφία, γραφιστική, κεραμική, υφαντική κ.λπ.). Κάθε Πολιτιστικό πρόγραμμα είναι μια ολοκληρωμένη συλλογική

εργασία από μαθητές και εκπαιδευτικούς, πάνω σε θέματα πολιτισμού, χωρίς άμεση δέσμευση από το Πρόγραμμα Σπουδών.

Στόχοι των Πολιτιστικών Προγραμμάτων είναι η διαμόρφωση θετικών στάσεων, η ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης, η γνωριμία με τις ποικίλες εκφάνσεις του πολιτισμού, η επαφή με την πολιτιστική και πολιτισμική μας κληρονομιά, ο σεβασμός και η κατανόηση του πολιτισμικά διαφορετικού και η ισότιμη ανάδειξη στοιχείων από το πολιτισμικό κεφάλαιο όλων των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα.

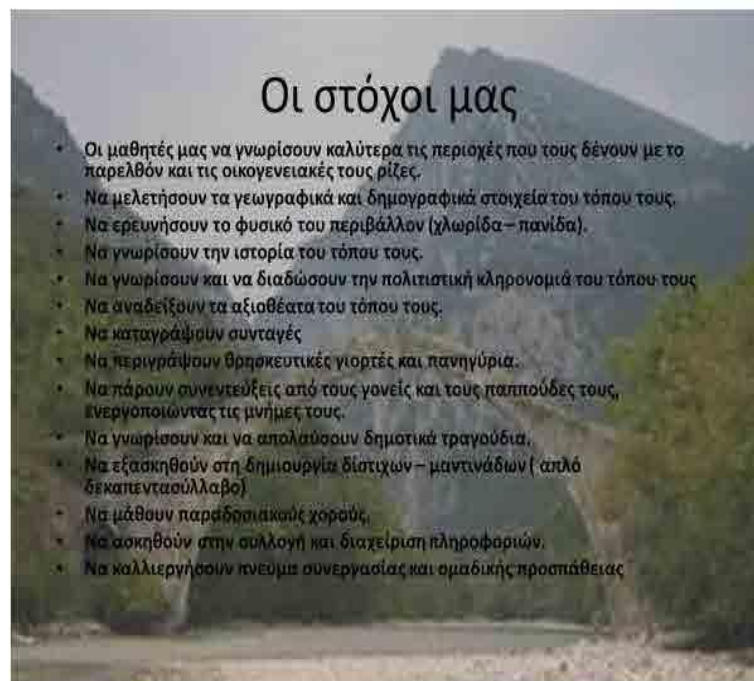
Βασικό χαρακτηριστικό των προγραμμάτων Πολιτιστικών Θεμάτων είναι η προαιρετικότητα και η δυνατότητα ελεύθερης επιλογής του θέματος από τους μαθητές σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα τους, τις ανάγκες τους, την επικαιρότητα, την ιδιαιτερότητα της τάξης τους. Οι εκπαιδευτικοί που αποφασίζουν να υλοποιήσουν με τους μαθητές τους ένα πρόγραμμα, το δηλώνουν με ειδικό τυποποιημένο έντυπο στους Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων της Περιφέρειας που ανήκουν. Στο έντυπο αυτό καταγράφεται ο σχεδιασμός του προγράμματος, ο σκοπός και οι στόχοι για τους οποίους οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί προτίθενται να υλοποιήσουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Καταγράφονται επίσης οι επιμέρους ενότητες οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις, οι διασυνδέσεις με τα προγράμματα σπουδών, οι συνεργασίες με φορείς και εξωτερικούς συνεργάτες καθώς και το χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης των δράσεων. Μετά τη διαδικασία έγκρισής του, από την Επιτροπή Σχολικών Δραστηριοτήτων ξεκινά η επίσημη εφαρμογή του.

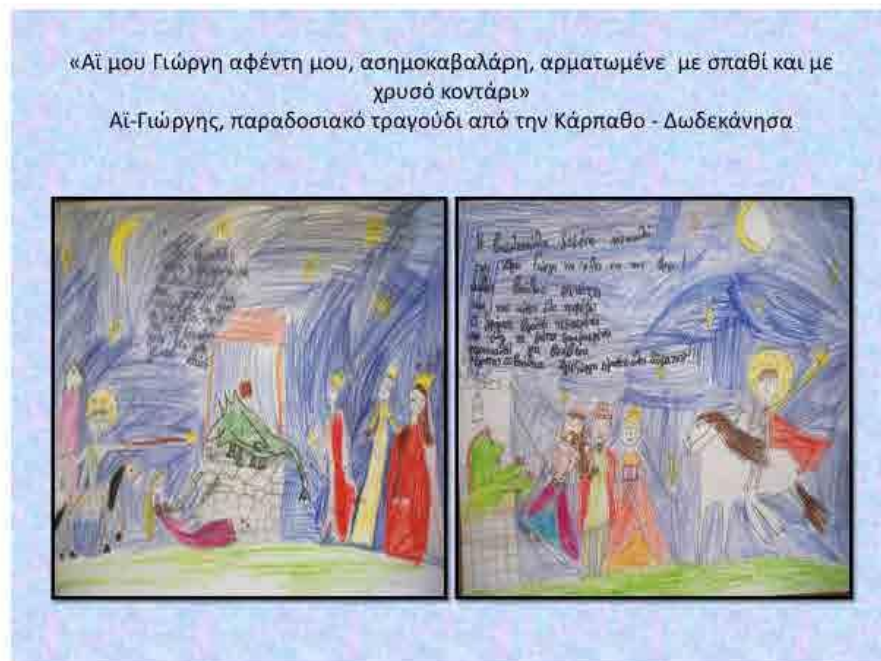
Το θεματολόγιο είναι ευρύ και περιλαμβάνει κάθε δημιουργική πρωτοβουλία με στοιχεία που πηγάζουν ή αναδεικνύουν τον πολιτισμό ή αφορούν στη διαφύλαξη και διάδοσή του. Η διαθεματική προσέγγιση αποτελεί τον κύριο άξονα δόμησης τους όπου η γνώση προσεγγίζεται ολιστικά μέσα από τη διασύνδεση των μαθημάτων και διερευνητικά σε κάθε ευκαιρία, κι όχι μόνο στο χώρο του σχολείου. Η μέθοδος project, η έρευνα πεδίου, τα παιχνίδια ρόλων, η αισθητοποίηση αφηρημένων εννοιών μέσα από υλικά τεκμήρια, η έρευνα δράσης είναι ορισμένες από τις μεθόδους που προσεγγίζονται τα προγράμματα Πολιτιστικών Θεμάτων. Ο δάσκαλος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση του κάθε προγράμματος. Λειτουργεί κυρίως ως εμπνευστής, οργανώνει τις δράσεις και προσπαθεί να κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών του ως το τέλος. Συνήθως μετά τη λήξη του προγράμματος οι μαθητές παρουσιάζουν τις δράσεις και τις δραστηριότητές τους στη σχολική κοινότητα, με στόχο την ευαισθητοποίηση όλων των μαθητών του σχολείου και τη διάχυση του αποτελέσματος σε γονείς και μαθητές.

Στα χρόνια υπηρεσίας μου, ως εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στο ιδιωτικό ή στο δημόσιο σχολείο, μόνη μου ή σε συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς, έχω σχεδιάσει και υλοποιήσει πολλά καινοτόμα προγράμματα, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών

Θεμάτων. Όλα είναι κατατεθειμένα στα γραφεία Σχολικών Δραστηριοτήτων των Περιφερειών όπου υπηρέτησα. Κάποια εξ' αυτών βραβεύτηκαν από εκπαιδευτικά δίκτυα που είχαν ενταχθεί και κάποια έγιναν θέμα εισήγησης, σε επιμορφωτικά σεμινάρια εκπαιδευτικών, κατόπιν έκκλησης του Σχολικού μας Συμβούλου. Σε κάθε πρόγραμμα που συναποφασίζουμε με τους μαθητές μου να υλοποιήσουμε, μέσα στη σχολική χρονιά, δεν παραλείπω σχεδόν ποτέ να συμπεριλάβω πολιτιστικά ή πολιτισμικά στοιχεία από την ιδιαίτερη πατρίδα μου την Όλυμπο της Καρπάθου. Όπως οι μαθητές μου αναδεικνύουν τον λαϊκό πολιτισμό του τόπου καταγωγής τους, μέσα από παραμύθια, παροιμίες, παραδόσεις, τραγούδια, χορούς, έθιμα, συνταγές, χειροτεχνήματα, ενδυμασίες, φωτογραφίες κ.α. κατ' ανάλογο τρόπο γνωρίζουν και τον πολύπτυχο πολιτισμό της Καρπάθου, ως τόπο καταγωγής της δασκάλας τους. Τα παιδιά εντυπωσιάζονται και πολλά εξ' αυτών απαιτούν από τους γονείς τους να επισκεφθούν το νησί το καλοκαίρι. Παραθέτω τμήματα από προγράμματα Πολιτιστικών Θεμάτων που εκπόνησα με τους μαθητές μου με στόχο να κοινωνήσουν την πλούσια και ζωντανή λαϊκή παράδοση της Καρπάθου.

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ: Ο ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΜΟΥ

Στη δραστηριότητα ένα τραγούδι από κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας, τα παιδιά προσέγγισαν το τραγούδι του Αϊ-Γιώργη από την Κάρπαθο όπως το καταγράφει ο Γ. Χαλκιά στο βιβλίο του : «Η μούσα της Ολύμπου».

Διαβάσαμε το τραγούδι, γνώρισαν την τοπική διάλεκτο, άκουσαν το τραγούδι και ζωγράφισαν εικόνες που τους ενέπνευσε. Με τη βοήθεια της Μουσικού μας έμαθαν να το τραγουδάνε. Μια ομάδα παιδιών απέδωσε με μορφή κειμένου το περιεχόμενο του τραγουδιού.

Ανάλογη δραστηριότητα υλοποίησαν παιδιά της Στ'άξης , του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Γέρακα , 2009-2010, στο τραγούδι του ζερβού , «το τραγούδι του Κατσώνη», όπως καταγράφεται στον δίσκο του Σ. Καρρά : «Τραγούδια Δωδεκανήσων». Το τραγούδι υπήρχε, ως παράθεμα, στο προηγούμενο βιβλίο Ιστορίας της Στ'άξης.

Μάθαμε παραδοσιακούς χορού με την κυρία Ειρήνη Παμπούκη

- ❖ Χασαποσέρβικο (Μ. Ασία)
- ❖ Ποδαράκι (Θράκη)
- ❖ Συρτό στα τρία (Ήπειρος)
- ❖ Σιανός Καρπάθικος (Αιγαίο)
- ❖ Τσακωνικός (Πελοπόννησος)
- ❖ «Τα κουκιά» (Αποκριάτικος
Ηπειρωτικής Ελλάδας)
- ❖ «Το πιπέρι» (Αποκριάτικος
Ηπειρωτικής Ελλάδας)

Στα πλαίσια του προγράμματος, σε συνεργασία με τη Γυμνάστρια του σχολείου, τα παιδιά έμαθαν παραδοσιακούς χορούς που χόρεψαν στη γιορτή λήξης του σχολείου. Ένας από τους χορούς που έμαθαν ήταν ο Κάτω χορός- Σιανός Καρπάθου.

**Γράψαμε στίχους για την Αρετούσα,
εμπνεόμενοι από τον «Ερωτόκριτο» του Β. Κορνάρου.**

Κάτω από το κάστρο σου καθόμουν Αρετούσα, το βράδυ
με πανσέληνο για σένα τραγουδούσα.

Βασιλική
Μέρα και νύχτα τραγουδώ, να βρω τα δυο σου μάτια, το
πρόσωπό σου το γλυκό και να γενώ κομμάτια.

Μανώλης
Είσαι γλυκιά σαν Παναγιά γλυκιά μου Αρετούσα, μέρα και
νύχτα δίπλα σου κι εγώ θα τραγουδούσα.

Θέτιδα
Στο παράθυρο κοιτούσα μόνο εσένα Αρετούσα.

Λυδία
Γλυκόλαλο αηδόνι μου εσύ σαι Αρετούσα, κάθε βραδιά να
σ' έβλεπα εγώ το λαχταρούσα.

Κορίνα
Μοιάζεις με ωραία ζωγραφιά γλυκιά μου Αρετούσα, θα
ήθελα κι εγώ πολύ για να σου τραγουδούσα.

Χάρις
Μόνο για σένα τραγουδούσα, είσαι γλυκιά και όμορφη
πριγκίπισσα, Αρετούσα!

Χριστίνα

«Ερωτόκριτος» - Θεόφιλος

Μια από τις πιο συναρπαστικές δραστηριότητες των παιδιών σ' αυτό το πρόγραμμα ήταν η σύνταξη δίστιχων – μαντινάδων σε απλό δεκαπεντασύλλαβο. Τα παιδιά εμπνεόμενα από την ιστορία του Ερωτόκριτου, άρμωσαν λέξεις, μέτρησαν συλλαβές, βρήκαν ομοιοκαταληξίες και έφτιαξαν τα δικά τους ποιήματα, που μιλούσαν για την Αρετούσα. Έφτιαξαν τις πρώτες τους επαινετικές μαντινάδες.

2. Η ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Β΄ ΤΑΞΗΣ

Οι μαθητές της Β΄ τάξης του 6^{ου} Δημοτικού Σχολείου Γέρακα, 2016-2017, στα πλαίσια της ενότητας της Γλώσσας, «Μες το Μουσείο», διοργάνωσαν λαογραφική έκθεση, με θέμα: Αγαπημένα αντικείμενα από την εποχή του παππού και της γιαγιάς.

Τα παιδιά με πολλή χαρά, διάθεση και ενθουσιασμό, συνέλεξαν μια πραγματικά μεγάλη ποικιλία αντικειμένων, που αντιπροσώπευε με επιτυχία, τον τρόπο ζωής μιας προηγούμενης εποχής και τη σύνδεσής της με το σήμερα. Στη συνέχεια τεκμηρίωσαν τα αντικείμενα, έγραψαν λεζάντες, τα ταξινόμησαν με βάση τη χρήση τους και τα παρουσίασαν σε όλους τους μαθητές του σχολείου και στους γονείς τους, στις 23-27 Μαρτίου 2017. Επίσης τα παιδιά δημιούργησαν μια αφίσα, για να ανακοινώσουν το γεγονός στη σχολική κοινότητα. Την ημέρα λήξης της έκθεσης, τα παιδιά φόρεσαν την παραδοσιακή ενδυμασία της Ολύμπου Καρπάθου και φωτογραφήθηκαν κρατώντας το έκθεμά τους. Η φωτογραφία αυτή κόσμησε τον έπαινο που απονεμήθηκε σε κάθε παιδί, για τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα.

3. ΜΕ ΞΕΝΑΓΟ ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Τα παιδιά της Α΄ Δημοτικού, του 6^{ου} Δημοτικού σχολείου Γέρακα, 2015 -2016, προσέγγισαν το παραμύθι από την Όλυμπο της Καρπάθου : «Οι κόρες μες τη λατσία» στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης. Αφηγήθηκα το παραμύθι στους μαθητές μου, στην τοπική διάλεκτο και εκείνοι το αναδιηγήθηκαν με τον δικό τους λόγο. Ζωγράφισαν εικόνες του παραμυθιού που τους εντυπωσίασαν και έφτιαξαν διάφορα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι ήρωες του παραμυθιού. Με τη βοήθεια της θεατρολόγου μας, δραματοποίησαν το παραμύθι και το παρουσίασαν στα παιδιά των άλλων τάξεων.

Η διδακτική αξιοποίηση ολοκληρώθηκε με την επίσκεψη των μαθητών στο μουσείο Μπενάκη, όπου ξεναγήθηκαν με οδηγό το παραμύθι. Τα παιδιά σε κάθε αίθουσα αναζήτησαν και σύνδεσαν εκθέματα του μουσείου με στοιχεία του παραμυθιού, όπως οι κασέλες με τα προικιά, οι φορεσιές που έραβαν οι κόρες, το καθρέφτη που θώρει όλο τον κόσμο, το παλάτι, το νυφικό κρεβάτι, κ.α.

Οι παραπάνω αναφορές είναι μόνο ενδεικτικές, της αέναης προσπάθειάς μου, μέσα από τη διδασκαλία κάθε θεματικής ενότητας, σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα, αλλά και μέσα από την ελευθερία που μας παρέχει η Ευέλικτη Ζώνη, να αξιοποιώ στοιχεία της πολιτισμικής μου ταυτότητας και να μπολιάζω τους μαθητές μου με την αγάπη μου για τον λαϊκό πολιτισμό, να τους εξοικειώνω με τις πολυποίκιλες εκφάνσεις του και το σημαντικότερο να τους ευαισθητοποιώ σχετικά με τη διάδοση, διάσωση και διαφύλαξη των υλικών και άυλων στοιχείων του.

Διακογεωργίου Ευμορφία
Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
6^ο Δημοτικό Σχολείο Γέρακα

**04. 4^{ος} Κύκλος Μεταπτυχιακού Σεμιναρίου Καρπαθιακής Λαογραφίας
«Χρονικό»
συντάκτες: Βασιλική Χρυσανθοπούλου & Παρασκευή Γ. Κανελλάτου
[ημερομηνία σύνταξης: 2018.03.26]**

**Από την Δράση του Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου:
4^{ος} Κύκλος Μεταπτυχιακού Σεμιναρίου Καρπαθιακής Λαογραφίας
Όλυμπος, Διαφάνι & Πηγάδια Καρπάθου**

Με επιτυχία ολοκληρώθηκε ο 4^{ος} Κύκλος Μεταπτυχιακού Σεμιναρίου Καρπαθιακής Λαογραφίας. Το σεμινάριο διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού σε συνεργασία με τον Καρπαθιακό Οργανισμό Παιδείας, Άθλησης και Πολιτισμού (Κ.Ο.Π.Α.Π.) του Δήμου Καρπάθου και υπό την αιγίδα του Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού του Τμήματος Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α. (φορέα που ιδρύθηκε από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, την Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία και τον Δήμο Καρπάθου, με Διευθυντή του τον Ομότιμο Καθηγητή Λαογραφίας του Τμήματος Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α., Μηνά Αλ. Αλεξιάδη). Την επιστημονική επιμέλεια του σεμιναρίου είχε η Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Λαογραφίας του Ε.Κ.Π.Α. Βασιλική Χρυσανθοπούλου, η οποία ήταν και Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής με μέλη της: τον Μανόλη Σέργη (Καθηγητή Λαογραφίας στο Δ.Π.Θ.), τον Ηλία Εμμ. Βασιλαρά (Πρόεδρο Ι.Λ.Π.), τον Αρχιμανδρίτη Καλλίνικο Μαυρολέοντα (Ταμία Ι.Λ.Π.) και την Παρασκευή Γ. Κανελλάτου (Επιστημονική Συνεργάτιδα Ι.Λ.Π.). Οι δραστηριότητες του σεμιναρίου (εισηγήσεις, εργαστήρια, ασκήσεις επιτόπιας έρευνας) πραγματοποιήθηκαν από τη Δευτέρα 6 Νοεμβρίου έως και το Σάββατο 11 Νοεμβρίου του 2017 στις κοινότητες Ολύμπου, Διαφανίου και Πηγαδίων.

Στον 4^ο Κύκλο συμμετείχαν ως διδάσκοντες με εισηγήσεις τους οι: Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης - Ομότιμος Καθηγητής Λαογραφίας Τμήματος Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Βάλτερ Πούχγερ - Ομότιμος Καθηγητής Θεατρολογίας Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Μανόλης Γ. Βαρβούνης - Καθηγητής Λαογραφίας του Τμήματος Ιστορίας & Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Μανόλης Σέργης - Καθηγητής Λαογραφίας του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Διονύσιος Καλαμάκης - Αναπληρωτής Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Βασιλική Χρυσανθοπούλου - Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Λαογραφίας του Τμήματος Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και Νάντια Μαχά-Μπιζούμη - Διδάκτωρ Λαογραφίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Σημαντικός παράγοντας για τη διοργάνωση και την ορθή λειτουργία του σεμιναρίου ήταν η ενεργή συμμετοχή εντόπιων συνεργατών, οι οποίοι βοήθησαν καθοριστικά στην οργάνωσή του, λειτούργησαν ως συνοδοί και συνομιλητές στα εργαστήρια και στις ασκήσεις επιτόπιας έρευνας και δημιούργησαν έναν σημαντικό άξονα επικοινωνίας με τις τοπικές κοινότητες. Από την κοινότητα της Ολύμπου εντόπιοι συνεργάτες ήταν η Ευμορφία Ι. Διακογεωργίου και η Μαρίνα Ι. Διακογεωργίου και από την κοινότητα του Διαφανίου οι: Καλλιόπη Χηράκη, Ρούλα Χουβαρδά-Παπαβασίλη,

Ευαγγελία-Μαρίνα Αγαπίου και Μαρία Χηράκη. Τέλος, καθοριστικά για την επιτυχία του σεμιναρίου λειτούργησαν τα εξής στοιχεία: α) η προσφορά των εκκλησιαστικών επιτροπών Ολύμπου και Διαφανίου (γεύματα και δείπνα) και των ιερέων τους, του πατρός Ιωάννου Διακογεωργίου και του πατρός Μηνά Ερνιά, β) η φροντισμένη διαμονή στο ξενοδοχείο του Βασιλή και της Ευγενίας Μπαλασκά στο Διαφάνι και γ) η υποστήριξη του ΚΤΕΛ Καρπάθου με την παραχώρηση μεταφορικού μέσου για τη μετακίνηση διδασκόντων και συμμετεχόντων. Τον 4^ο Κύκλο Μεταπτυχιακού Σεμιναρίου τον παρακολούθησαν δεκαεννέα (19) συμμετέχοντες, ενώ οι εισηγήσεις των διδασκόντων ήταν ανοικτές για όσους επιθυμούσαν από τις τοπικές κοινότητες να τις παρακολουθήσουν.

Τις τρεις πρώτες ημέρες του σεμιναρίου (Δευτέρα 6 έως Τετάρτη 8 Νοεμβρίου 2017) πραγματοποιήθηκαν σε Ολυμπο, Διαφάνι και Αυλώνα εργαστήρια σε συνδυασμό με εισηγήσεις καθηγητών. Την Δευτέρα τα εργαστήρια και η σχετική εισήγηση πραγματοποιήθηκαν στην Ολυμπο. Αρχικά έλαβε χώρα σύντομη επίσκεψη στην εκκλησία της Ευαγγελίστριας των οικογενειών Μηνά Αγάπιου και Μαρίας Παπαμανώλη. Για την αγιογράφισή της από τον Μανώλη Ν. Παπαμανώλη μίλησε η Βασιλική Χρυσανθοπούλου. Στη συνέχεια, ο Κώστας Τσαμπανάκης στο ξυλουργείο του μίλησε για τις τέχνες της ξυλουργικής και της ξυλογλυπτικής και σε συνεργασία με τον Μηνά Η. Λεντή, για την τέχνη της οργανοποιίας. Ο Γιάννης Γ. Πρεάρης στο στιβανοποιείο του αναφέρθηκε στην κατασκευή των τοπικών υποδημάτων (στιβάνια, παντόφλες, παπούτσια) και επισήμανε ότι πλέον είναι και ο μοναδικός που συνεχίζει την τέχνη αυτή στην Ολυμπο. Ο πατήρ Ιωάννης Διακογεωργίου, ιερέας της Ολύμπου, με τον Γεώργιο Σακέλλη ως ψάλτη καλωσόρισαν την ομάδα του σεμιναρίου με «Δοξολογία» για δέηση υπέρ υγείας όλων των συμμετεχόντων. Στη συνέχεια ο πατήρ Ιωάννης μίλησε για τον τοπικό πολιτισμό της Ολύμπου και έδωσε πληροφορίες για την εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Κατά την επίσκεψη στο Μουσείο «Βασίλη Χατζηβασίλη», ο γιος του, Γιάννης Χατζηβασίλης ξενάγησε την ομάδα στο μουσείο, αναφέρθηκε στο έργο του πατέρα του αλλά και στο δικό του, όσον αφορά την ζωγραφική και γύψινη τεχνοτροπία επάνω σε επιχρίσματα κτηρίων, καθώς και για την τέχνη των τσιμεντένιων ζωγραφιστών καγκέλων. Τα εργαστήρια της Δευτέρας ολοκληρώθηκαν με την επίσκεψη στο «καρπάθικο σπίτι» του πατρός Ιωάννη. Η πρεσβυτέρα Ειρήνη Διακογεωργίου μίλησε για τη δομή και λειτουργία του καρπάθικου σπιτιού, καθώς επίσης και για την γυναικεία ενδυμασία. Στο συγκεκριμένο χώρο έγινε και η εισήγηση της Νάντιας Μαχά-Μπιζούμη, *«Εισαγωγή στην Έρευνα και Μελέτη του Παραδοσιακού Ενδύματος: Το Παράδειγμα της Γυναικείας Ολυμπτικής Φορεσιάς»*. Η πρώτη ημέρα του σεμιναρίου έκλεισε με την βράβευση από το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού και από το Σύλλογο Ολυμπιτών Ρόδου «Η Βρυκούζ» στο εκκλησιαστικό μέγαρο Διαφανίου, της Σοφύλλας Σωτ. Νικολάτου από την Ολυμπο και της Μαρούκλας Παπαβασίλη από το Διαφάνι, για την προσφορά τους στην ένδυση των μελών των τοπικών κοινοτήτων μέσω των τεχνών της υφαντικής, της κεντητικής και της ραπτικής. Μετά το δείπνο επακολούθησε καρπάθικο καθιστό γλέντι στο

οποίο έπαιξαν οι: Μανώλης Λιορεΐσης στη λύρα, Γιώργος Πρεάρης στο λαούτο και Κώστας Χηράκης στην τσαμπούνα.

Την Τρίτη 7 Νοεμβρίου, το σεμινάριο ξεκίνησε με την εισήγηση του Μανόλη Βαρβούνη, *«Λαϊκή Θρησκευτικότητα, Οικονομικές Στρατηγικές και Τουρισμός: Πλευρές μιας Παραγωγικής Σχέσης»* στο εκκλησιαστικό μέγαρο Διαφανίου. Στη συνέχεια μίλησε ο πατήρ Μηνάς Ερνιάς, ιερέας στο Διαφάνι για το τυπικό του καρπάθικου γλεντιού κατά τις θρησκευτικές εορτές. Ως εργαστήριο ήταν η παρακολούθηση παρασκευής (ζύμωμα, στόλισμα, φούρνισμα) αφιερωματικού άρτου για την εορτή των Ταξιαρχών από την Ελένα Χηράκη. Το βράδυ της Τρίτης η ομάδα πήγε στην εκκλησία των Ταξιαρχών των Αδελφών Χατζηδάκη (Αντώνης, Κωστής, Γιάννης, Βασίλης) και συμμετείχε στον μεγάλο εορταστικό Εσπερινό, δέιπνε στο μέγαρο και στη συνέχεια παρακολούθησε το γλέντι που επακολούθησε. Στο γλέντι έπαιξαν οι: Μιχάλης Τσαμπουνιέρης, Μανώλης Μάλτας και Γιάννης Κατινιάρης στη λύρα, Γιάννης Κατινιάρης και Μηνάς Δράκος στο λαούτο και Γιάννης Αντιμησιάρης στην τσαμπούνα.

Η Τετάρτη 8 Νοεμβρίου 2017 ξεκίνησε με την συμμετοχή της ομάδας στον Όρθρο και στη Θεία Λειτουργία στην εκκλησία των Ταξιαρχών. Η ομάδα παρακολούθησε το πώς έρχονται στολισμένοι οι άρτοι, την αρτοκλασία, το ευχέλαιο, το κέρασμα και το μοίρασμα του άρτου. Στη συνέχεια δόθηκε γεύμα στο Μέγαρο και επακολούθησε γλέντι στο οποίο έπαιξαν οι: Μιχάλης Τσαμπουνιέρης στη λύρα και Γιάννης Αντιμησιάρης στην τσαμπούνα. Στη συνέχεια η ομάδα επισκέφτηκε τον αγροτικό οικισμό της Αυλώνας. Η Βασιλική Χρυσανθοπούλου, η Καλλιόπη Χηράκη και ο Ηλίας Βασιλαράς μίλησαν για την σημασία της Αυλώνας στις κοινότητες της Ολύμπου και του Διαφανίου και περιέγραψαν τη λειτουργία και τη δομή του οικισμού (καλλιέργειες, καθημερινή ζωή, στάβλοι, άλωνες, κ.α.). Την Τετάρτη το απόγευμα παρουσιάστηκε η εισήγηση του Διονύση Καλαμάκη *«Οι Στρατιωτικοί Άγιοι στην Αγιολογία και στη Λαογραφία: Οι περιπτώσεις Αρχαγγέλου Μιχαήλ και Αγίου Μηνά»*.

Κατά τις ημέρες Πέμπτη 9 και Παρασκευή 10 Νοεμβρίου 2017 πραγματοποιήθηκαν οι ασκήσεις επιτόπιας έρευνας του σεμιναρίου σε συνδυασμό με εισηγήσεις. Η ομάδα του σεμιναρίου χωρίστηκε σε τρεις υπο-ομάδες, οι οποίες εργάστηκαν σε Όλυμπο και σε Διαφάνι. Υπεύθυνοι των ομάδων ήταν οι: α) Ηλίας Βασιλαράς και Παρασκευή Γ. Κανελλάτου στην Όλυμπο, β) Ευμορφία Ι. Διακογεωργίου και Μαρίνα Ι. Διακογεωργίου στην Όλυμπο και γ) Βασιλική Χρυσανθοπούλου, Μανώλης Σέργης, Καλλιόπη Χηράκη και Ευαγγελία-Μαρίνα Αγαπίου στο Διαφάνι. Η πρώτη ομάδα συνάντησε τον πατέρα Ιωάννη Διακογεωργίου στο γραφείο του ενοριακού ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Ο ιερέας μίλησε για το τυπικό, τη δομή και τη λειτουργία του καθιστού καρπάθικου γλεντιού και για τον χορό που επακολουθεί. Στη συνέχεια επισκέφθηκε τη Μαρίνα Ζωγραφίδη-Πρωτόπαπα, πρωτότοκη κόρη του τσαμπουνιέρη Αντώνη Ζωγραφίδη, στο σπίτι της. Η Μαρίνα Ζωγραφίδη-Πρωτόπαπα μίλησε για το έργο και το ήθος του πατέρα της, καθώς και για το πένθος που βιώνει η οικογένεια μετά την απώλειά του. Τέλος στο καφενείο του Αντώνη Ζωγραφίδη στο

Σελάι, που το είχε ανοίξει η γυναίκα του Καλλιόπη Ζωγραφίδη, η ομάδα συνάντησε τον Μανώλη Φιλιππάκη, αρχιτέκτονα και κατασκευαστή καρπάθικων λυρών. Ο Μανώλης Φιλιππάκης μίλησε για το έργο του, για την προβολή του ολυμπτικού μουσικού πολιτισμού από πλευράς του στο αστικό κέντρο των Αθηνών μέσω της συνεργασίας του με τη Δόμνα Σαμίου, καθώς επίσης και την ενασχόλησή του με την καρπάθικη λύρα και ως κατασκευαστής αλλά και ως οργανοπαίχτης. Στην παρέα προστέθηκαν ο πατήρ Ιωάννης Διακογεωργίου και ο Γιώργος Σακέλλης αναπτύσσοντας θέματα σχετικά με την τραγουδιστική παράδοση της Ολύμπου κατά τους κύκλους του χρόνου και της ζωής.

Η δεύτερη ομάδα επισκέφθηκε την Σοφίλλα Σωτ. Νικολάτου, καταξιωμένη υφάντρια της Ολύμπου, η οποία μίλησε για την ολυμπτική υφαντική τέχνη, παρουσίασε τη 'γούφα' (αργαλειό) και τα υφαντικά εργαλεία και έδειξε στην ομάδα τα υφαντά του σουφά στο καρπάθικο σπίτι (στυλομαντήλα, στρωματόντυση, γυλή, χρέμια και (β)αμματαμένα σεντόνια). Στη συνέχεια, η ομάδα συνάντησε τον στιβαροποιό Γιάννη Γ. Πρεάρη, ο οποίος μίλησε για την ποιικιλία, την ποιότητα και τα στάδια κατεργασίας των δερμάτων, έδειξε τους τύπους των στιβαριών που φοριούνται και παρουσίασε τη διαδικασία παραγωγής των υποδημάτων. Η ομάδα επισκέφθηκε το σπίτι της πρεσβυτέρας Ειρήνης Διακογεωργίου, η οποία παρουσίασε την παιδική, την γυναικεία και την ανδρική ενδυμασία, τα μέρη από τα οποία αποτελείται η κάθε μία και στο τέλος έδειξε τη διαδικασία ντυσίματος, ντύνοντας με την γυναικεία ολυμπτική φορεσιά μία κοπέλα από την ομάδα. Σημαντική άσκηση επιτόπιας έρευνας ήταν η επίσκεψη σε πολλές οικογενειακές εκκλησίες, κατά την οποία η ομάδα πληροφορήθηκε για το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς και εστίασε στην ένδυσή τους (σκέπες, μαλλίτικα, κεντητά και πλεκτά χειροτεχνήματα της Αγίας Τράπεζας και της Ωραίας Πύλης). Κατά την επίσκεψη στο στολισμένο με το «νυφοστόλι» του γάμου σπίτι της Μαρίας Σακέλλη, η ιδιοκτήτρια εξήγησε το τυπικό σύμφωνα με το οποίο εκτίθενται τα προικιά, αλλά και πώς τα προικιά λειτουργούν ως συμβολικό κεφάλαιο που πιστοποιεί την αξιοσύνη της νύφης και των γυναικών της οικογένειάς της. Τέλος, στο σπίτι της πρεσβυτέρας Ειρήνης Διακογεωργίου τα μέλη της ομάδας ζύμωσαν και έφτιαξαν ολυμπτικές λαχανόπιτες, τις οποίες απόλαυσαν μαζί με άλλες τοπικές γεύσεις.

Η τρίτη ομάδα στο Διαφάνι επισκέφθηκε τον Φορέα Διαχείρισης Καρπάθου & Σαρίας, ο οποίος έχει ως αρμοδιότητα την προστασία της πανίδας και της χλωρίδας που ενδημεί στην προστατευόμενη περιοχή της Βόρειας Καρπάθου και Σαρίας, περιοχή ενταγμένη στο Δίκτυο NATURA 2000. Για τα θέματα που απασχολούν το φορέα μίλησε ο Αλέξης Γκόργκας. Ως δεύτερη άσκηση επιτόπιας έρευνας η ομάδα επισκέφθηκε την Ελένα Χηράκη, η οποία στο εστιατόριό της μαζί την αδελφή της Ειρήνη Παπαβασίλη και με την Καλλιόπη Χηράκη μίλησαν για την διατροφή των κοινοτήτων Ολύμπου και Διαφανίου ως στοιχείο του τοπικού υλικού πολιτισμού τους και για τον τρόπο με τον οποίο είναι συνυφασμένη στους κύκλους της ζωής και του χρόνου. Στο πλαίσιο αυτό καταγράφηκε το ζύμωμα, το στόλισμα και το φούρνισμα των άρτων για τη επερχόμενη εορτή του Αγίου

Μηνά, ενώ οι συμμετέχοντες στο εργαστήριο είχαν την ευκαιρία να δουν τη γούφα και να συζητήσουν για την υφαντική με την Ειρήνη Παπαβασίλη. Σημαντική ήταν η επίσκεψη στη Μαρούκλα Παπαβασίλη, η οποία υπήρξε διακεκριμένη κεντήστρα του Διαφανίου. Συνοδευόμενη από την κόρη της Ειρήνη Παπαβασίλη μίλησαν για την τέχνη της υφαντικής, της κεντητικής και της ραπτικής και στη γυναικεία αλλά και στην ανδρική τοπική ενδυμασία, δείχνοντας σχετικά δείγματα από τη δουλειά τους. Η ομάδα συνομίλησε με τον πατέρα Μηνά Ερνία στο εκκλησιαστικό μέγαρο του Διαφανίου σχετικά με τις αγροτοκτηνοτροφικές εργασίες Διαφανίου και Ολύμπου. Στο καθιστικό του ξενοδοχείου του Βασίλη Μπαλασκά η ομάδα συναντήθηκε με τον Μανώλη Μπαλασκά, ο οποίος μίλησε για την καρπάθικη λύρα και μουσική, για το έργο των παραδοσιακών οργανοπαικτών, και έπαιξε λύρα. Στη συνέχεια η ομάδα επισκέφθηκε το ξυλουργείο του Μανώλη Παπαβασίλη, ο οποίος αναφέρθηκε στην ξυλουργική και στην ξυλόγλυπτική τέχνη και τη σημασία τους για το καρπάθικο σπίτι. Όσα ειπώθηκαν από τον Μανώλη Παπαβασίλη συμπληρώθηκαν και ως ολοκληρωμένη πρακτική με την επίσκεψη της ομάδας στο σπίτι του, όπου η σύζυγός του, Ρούλα Χουβαρδά-Παπαβασίλη, ξενάγησε τα μέλη της ομάδας στο πρόσφατα τελειωμένο «καρπάθικο» της οικογένειας, με τον ξυλόγλυπτο διάκοσμο αλλά και τα κεντήματά του, και πρόσφερε σε όλους κέρασμα. Ο γιος τους, Βασίλης Παπαβασίλης, επίσης μίλησε για την τέχνη της μελισσοκομίας και για τις δυσκολίες-ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης τέχνης. Επίσκεψη έγινε στο Δημοτικό Σχολείο Διαφανίου, το οποίο είναι διακοσμημένο στην πρόσοψή του από λαϊκούς καλλιτέχνες της οικογένειας Χατζηβασίλη. Η ομάδα συνομίλησε με εκπαιδευτικούς του Σχολείου για τις συνθήκες και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Τέλος, έγινε επίσκεψη στο παλαιότερο καφενείο του Διαφανίου, της Ερνίας Πρωτόπαπα, το οποίο πλέον λειτουργεί η κόρη της, Άννα (Καννιώ) Πρωτόπαπα. Το Καννιώ μίλησε στους συμμετέχοντες για διάφορες πλευρές της ζωής και της ψυχαγωγίας της κοινωνίας του Διαφανίου που ήταν συνδεδεμένες με τον χώρο του καφενείου αλλά και για τον ρόλο της ως γυναίκας ιδιοκτήτριας και εργαζόμενης σε αυτό.

Εκτός από τις ασκήσεις επιτόπιας έρευνας την Πέμπτη 9 Νοεμβρίου 2017 δόθηκαν δύο εισηγήσεις στο εκκλησιαστικό μέγαρο Ολύμπου: α) του Μανώλη Σέρρη, «Για την Λαϊκή Τέχνη. Βασικές Επισημάνσεις» και β) της Βασιλικής Χρυσανθοπούλου, «Άνλη Πολιτιστική Κληρονομιά και Οικονομική Αειφορία». Στο πλαίσιο αυτό μίλησε και η Ευαγγελία-Μαρίνα Αγαπίου ως επαγγελματίας που συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη του τόπου της. Τέλος την Παρασκευή 10 Νοεμβρίου το μεγαλύτερο τμήμα της ομάδας του σεμιναρίου πήγε στο πανηγύρι του Αγίου Μηνά, συμμετείχε στον μεγάλο Εσπερινό για την εορτή του Αγίου από τους ιερείς Ιωάννη Διακογεωργίου και Μηνά Ερνία, παρακολούθησε την αρτοκλασία, το ευχέλαιο, το κέρασμα και το μοίρασμα του άρτου, κάθισε στο εορταστικό τραπέζι και παρακολούθησε και το γλέντι που επακολούθησε. Στο γλέντι έπαιξαν οι: Κωστής Μ. Λεντής και Ντίνος Καστελλοριζιός στη λύρα, Φίλιππας Φιλιππάκης στο λαούτο και Γιάννης Αντιμυσιάρης στην τσαμπούνα.

Το Σάββατο 11 Νοεμβρίου 2017 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στην Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίου Γεωργίου Βασσών. Την ομάδα του σεμιναρίου την υποδέχθηκε ο Ηγούμενος της Μονής, Αρχιμανδρίτης Καλλίνικος Μαυρολέων, ο οποίος μίλησε για την ιστορία του μοναστηριού και για τις εργασίες συντήρησης και ανάπτυξής του, ξενάγησε τους παρευρισκόμενους στον προαύλιο χώρο και στις κτηριακές εγκαταστάσεις της Μονής και τέλος παρέθεσε γεύμα ως μοναστηριακό κέρασμα. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας στο εκκλησιαστικό μέγαρο Πηγαδίων πραγματοποιήθηκαν τρεις εισηγήσεις από τους: α) Μηνά Αλ. Αλεξιάδη, *«Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου & Λαογραφική Καρπαθολογία»*, β) Βάλτερ Πούχγερ, *«Γιορτή και Γλέντι. Έρως Χρόνος' ή απλή Υπέρβαση του Καθημερινού;»*, και γ) Βασιλική Χρυσανθοπούλου, *Παρουσίαση του Βιβλίου του Βάλτερ Πούχγερ «Κάρπαθος, Το Νησί της Ποίησης και της Επιστήμης»*. Στη συνέχεια έγινε η απονομή πιστοποιητικών παρακολούθησης στους συμμετέχοντες του σεμιναρίου και στους εντόπιους συνεργάτες, ενώ στους καθηγητές και στους επιστημονικούς συνεργάτες δωρίστηκαν αξιόλογες καρπαθιακές εκδόσεις. Ο απολογισμός του σεμιναρίου έγινε από τον Πρόεδρο του Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού Ηλία Εμμ. Βασιλαρά και από την επιστημονική συνεργάτιδα του Ινστιτούτου Παρασκευή Γ. Κανελλάτου. Τις τελευταίες εργασίες του σεμιναρίου παρακολούθησαν από την πλευρά της Εκκλησίας οι Αρχιμανδρίτες Καλλίνικος Μαυρολέων, Επιφάνιος Χριστοδουλάκης, και Αμβρόσιος Μαναρουλάς και ο ιερέας Δημήτριος Σκαρβελάκης. Οι εκπρόσωποι των δημοτικών αρχών που επίσης παρευρέθηκαν ήταν ο Δήμαρχος Καρπάθου Ηλίας Ανδρ. Λάμπρος, ο Αντιδήμαρχος Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών Γεώργιος Τούμας, ο Έπαρχος Καρπάθου-Κάσου Γιάννης Γ. Μηνιασής, και οι Πρόεδροι Δημοτικών Κοινοτήτων (Γιάννης Γεραπετρίτης των Πηγαδίων, Γεώργιος Σπανός των Μενετών και Αλέκος Μικροπανδρεμένος του Απερίου). Παρευρισκόμενοι ήταν και οι εκπρόσωποι των φορέων που διοργάνωσαν το σεμινάριο, από το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού ο Πρόεδρος Ηλίας Εμμ. Βασιλαράς, ο Αντιπρόεδρος Γεώργιος Μάρκου, η Γραμματέας Σοφία Χατζηγεωργίου-Τούμα, ο Ταμίας Αρχιμανδρίτης Καλλίνικος Μαυρολέων και τα Μέλη Λέλα Αντωνίου, Ρένα Φιλιππίδη-Κωνσταντή και Παρασκευή Λογοθέτου-Παπαδάκη και από τον Κ.Ο.Π.Α.Π. ο Πρόεδρος του Γεώργιος Βασιλαράκης. Τέλος, η λήξη του σεμιναρίου έγινε με τη μουσικοθεατρική απόδοση δύο καρπαθιακών παραμυθιών από την Ρίτα Αυτού, την οποία συνόδευε στα κρουστά ο Μανούσος Κλαπάκης.

Το παρόν χρονικό υπογράφεται εκ μέρους των διοργανωτών από την Βασιλική Χρυσανθοπούλου και την Παρασκευή Γ. Κανελλάτου, οι οποίες ευχαριστούν για την συνδρομή τους στην ορθή αποτύπωσή του, τους: Αρχιμανδρίτη Καλλίνικο Μαυρολέοντα, πατέρα Ιωάννη Διακογεωργίου, Ηλία Εμμ. Βασιλαρά, Ευμορφία Ι. Διακογεωργίου, Σοφίλλα Σωτ. Νικολάτου, Σοφία Χατζηγεωργίου-Τούμα, και Νίκο Η. Ορφανό.